

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/37/2020
Identifikačné číslo spisu:	2214222441
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2214222441.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. T., narodeného XX.XX.XXXX, bývajúceho v D. Y., S. XXXX/XXA, zastúpeného Mgr. Ing. Jurajom Trokanom, advokátom, so sídlom v Trnave, Vajanského 10, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o zaplatenie 3 000 000,- eur, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 16C/223/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. januára 2019 sp. zn. 25Co/231/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) prvým výrokom rozsudku z 23. mája 2017 sp. zn. 16C/223/2014 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi do troch dní sumu 1300 eur; druhým výrokom žalobu vo zvyšnej časti o zaplatenie 2 998 700 eur zamietol a tretím výrokom rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil s poukazom na § 3 ods. 1 písm. a) a d), § 4 ods. 1 písm. m), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, § 9, § 17 ods. 1, 2 a 3, § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), § 101, § 563 Občianskeho zákonníka a § 50 ods. 6 Trestného zákona. Uzavrel, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú žalobcovi nezákonným uznesením o vznesení obvinenia v konaní sp. zn. 1 T 42/2010 a nesprávnym úradným postupom (prieťahy pri doplnení dôvodov zahlaseného odvolania) v tomto konaní. Škoda spočíva v skutočnej škode - trovách obhajoby podľa § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v sume 300 eur. Žalobca má ďalej podľa § 17 ods. 2 cit. Zákona nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za uvedené prieťahy v sume 1000 eur. Žalobe žalobcu preto vyhovel v rozsahu 1300 eur a vo zvyšnej časti ju ako nedôvodnú zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 C. s. p. a hoci bola žalovaná v konaní úspešná len sčasti, vzhľadom na to, že percento úspechu žalobcu je menej než 0,1%, priznal súd žalovanej plnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu i žalovanej rozsudkom z 29. januára 2019 sp. zn. 25Co/231/2017 prvým výrokom odmietol odvolanie žalobcu proti vyhovujúcemu výroku I. napadnutého rozsudku. Druhým výrokom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti výroku I. tak, že v časti o zaplatenie sumy 1000 eur žalobu zamietol a vo zvyšnej vyhovujúcej časti o zaplatenie sumy 300 eur rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil s tým, že zmenil lehotu na plnenie povinnosti na 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Tretím výrokom v napadnutej zamietajúcej časti výroku II. o zaplatenie sumy 2 998 700 eur rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a posledným výrokom žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 99,98 %. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že odvolanie žalobcu podané proti vyhovujúcemu výroku odmietol ako podané neoprávnenou osobou (§ 386 písm. b) C. s. p.). Vychádzal z názoru, že aj pred účinnosťou novely č. 412/2012 Z. z. platilo, že v prípade nesprávneho úradného postupu spočívajúceho v nečinnosti, resp. v prieťahoch v konaní, súd rozhodujúci o nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom sám o otázke, či v danom prípade k nesprávnemu úradnému postupu došlo, nebol oprávnený rozhodovať. Mohol vychádzať len z niektorého z uvedených rozhodnutí, ktorá podmienka v danom prípade splnená nebola, pretože žalobca nepreukázal, že by podal proti prípadným prieťahom prokurátora alebo súdu v trestnom konaní sťažnosť, o ktorej by bolo rozhodnuté v jeho prospech, alebo že by disponoval rozhodnutím Ústavného súdu SR, resp. Európskeho súdu pre ľudské práva konštatujúcim prieťahy v konaní. Vzhľadom na uvedené je právne posúdenie veci prvoinštančným súdom v časti konštatovaného nesprávneho úradného postupu nesprávne. Odvolací súd v žalovanou napadnutej vyhovujúcej časti preto výroku I. napadnutý rozsudok v zmysle § 388 C. s. p. zmenil tak, že žalobu žalobcu v časti o zaplatenie sumy 1000 eur, titulom náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ako nedôvodnú zamietol. K škode spočívajúcej v trovách obhajoby v trestnom konaní uviedol, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam, ktoré v celom rozsahu preberá. V konaní bol jednoznačne preukázaný tento nárok žalobcu, a to v rozsahu správne ustálenej výšky 300 eur. Pokiaľ ide o ostatnú uplatnenú skutočnú škodu a ušlý zisk, správne sú závery súdu prvej inštancie, že žalobca neunesol dôkazné bremeno v otázke vzniku uplatnenej škody a ušlého zisku, a ani pokiaľ ide o preukázanie príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a tvrdenou škodou a ušlým ziskom. Žalobca kvalifikovane nepreukázal svoju zníženú pracovnú schopnosť, ktorá mala nastať práve v súvislosti s prebiehajúcim trestným stíhaním. Znamená to, že nepreukázal ani skutočnosť, že v jej dôsledku nebol schopný dosahovať príjmy, aby pokryl svoje výdaje a bol schopný platiť úvery, poisťky, výživné, či nájom za užívanie auta a pohonné hmoty. Pokiaľ žalobca nepreukázal priamu príčinnú súvislosť medzi nezákonným trestným stíhaním a poklesom svojej schopnosti venovať sa podnikateľskej činnosti, či plniť si svoje povinnosti z uzatvorených pracovných pomerov, nepreukázal ani skutočnosť, že mu tvrdený zisk z podnikania, ukončených pracovných pomerov či zmlúv ušiel práve preto, že bol trestne stíhaný. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie nevidel dôvod na finančnú satisfakciu vo forme nemajetkovej ujmy, nakoľko žalobca nepreukázal, že by mu v dôsledku nezákonného rozhodnutia vznikli následky v jeho osobnej sfére takej intenzity, ktorá by zakladala jeho právo na priznanie požadovanej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy. Nepreukázal, že porušenie práva predstavovalo pre neho subjektívnu ujmu, ktorú skutočne aj pociťoval. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho III. výroku považoval za vecne správne a preto ho podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p.

3. Proti II., III. a IV. výroku rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zmeniť, prípade zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dovolaní uviedol, že ho podáva podľa § 420 písm. f) a § 421 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Namietal, že odvolací súd (aj súd prvej inštancie) mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Uvedený procesný nedostatok videl v tom, že sudy neprihliadali na dôkazy ním predložené, ktoré preukazovali jeho nárok na zaplatenie žalovanej sumy.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C. s. p.) a na to oprávnenou osobou (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p. skúmal, či sú splnené podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Jeho účelom je náprava najzávažnejších procesných pochybení (zmätočných rozhodnutí) a riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry. Je prípustné proti dvom skupinám rozhodnutí odvolacieho súdu, a to proti rozhodnutiam postihnutým tzv. zmätočnosťnou vadou (§ 420 C. s. p.) a proti rozhodnutiam zásadnej právnej významnosti (§ 421 C. s. p.). Tým sú zároveň určené dva prípustné dovolacie dôvody, a to dovolací dôvod spočívajúci vo vadách uvedených v § 420 C. s. p. a dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci za splnenia predpokladov uvedených v § 421 C. s. p.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. v spojení s § 431 ods. 1 C. s. p. a § 432 ods. 1 C. s. p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. Dovolací súd v prvom rade skúmal prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p. Zaoberanie sa týmto dovolacím dôvodom v poradí ako prvým je dané jednak jeho povahou (zmätočnosť konania v zásade znemožňuje posudzovanie správnosti rozhodnutia z hľadiska právneho posúdenia veci), jednak jeho umiestnením v C. s. p. (predchádza dovolaciemu dôvodu vyplývajúcemu z § 421 ods. 1 C. s. p.), a tiež tým, že existencia tohto dôvodu zakladá nielen prípustnosť, ale zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania, v dôsledku čoho sa zaoberanie prípadným ďalším uplatneným dovolacím dôvodom vyplývajúcim z § 421 ods. 1 C. s. p. stáva neefektívnym, a teda bezpredmetným.

11. Dovolateľ za zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. uviedol, že súdy neprihliadali na dôkazy ním predložené, ktoré preukazovali jeho nárok na zaplatenie žalovanej sumy.

12. V súvislosti s námietkou dovolateľa o pochybení odvolacieho (i prvoinštančného) súdu v procese dokazovania, najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1

Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania (C. s. p.), ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe uvedeného je vyššie uvedená námietka dovolateľa o porušení jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nedôvodná.

13. Následne dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho dovolateľom uplatneného dovolacieho dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

14. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

16. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je v zmysle citovaného ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom. Právny posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

17. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle ust. § 432 ods. 2 C. s. p. nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. Len konkrétne uvedenie právnej otázky dovolateľa, ktoré riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodovanie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v jeho rozhodovacej praxi nebola vyriešená alebo ktorá je rozhodovaná rozdielne.

18. Nie je povinnosťou dovolacieho súdu, aby si právnu otázku, ktorá mala byť riešená odvolacím súdom nesprávne, mal vyvodzovať sám. Naopak jej riadne vymedzenie, t. j. jasné formulovanie, je povinnosťou strany, ktorá je v dovolacom konaní povinne zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Jasne formulovaná právna otázka má v prvom rade naznačiť riešenie daného prípadu požadované stranou a v druhom rade potom jej znenie predstavuje všeobecný právny záver aplikovateľný v obdobných prípadoch v budúcnosti.

19. V predmetnej veci dovolateľ síce v dovolaní uviedol, že dovolanie podáva aj z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (t. j. § 421 C. s. p.), vôbec však nevymedzil, ktoré právne posúdenie veci považuje za nesprávne a v čom táto nesprávnosť spočíva. V dovolaní absentuje vymedzenie právnej otázky, resp. otázok, od ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorých riešení sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, prípadne ktoré v praxi dovolacieho

súdu vyriešené neboli alebo sú rozhodované rozdielne. Za riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu nemožno považovať len polemiku, resp. nesúhlas dovolateľa s právnym názorom odvolacieho súdu. V tejto časti dovolanie dovolateľa nesplňa zákonné požiadavky vymedzenia dovolacieho dôvodu spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 432 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 421 ods. 1 C. s. p.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na uvedené dovolanie žalobcu podané pre zmätočnosťnú vadu ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol a podané pre nesprávne právne posúdenie veci odmietol podľa § 447 písm. f) C. s. p. z dôvodu jeho nevymedzenia spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C. s. p.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.